Tampereen yliopisto

Olivia Ranta

UUTISIA LAPSILLE

Kehysanalyysi koronapandemian esittämisestä Helsingin Sanomien Lasten uutisissa

Kasvatustieteiden ja kulttuurin tiedekunta
Kandidaatintutkielma
Toukokuu 2022

TIIVISTELMÄ

Olivia Ranta: Uutisia lapsille – Kehysanalyysi koronapandemian esittämisestä Helsingin Sanomien Lasten uutisissa
Kandidaatintutkielma
Tampereen yliopisto
Kasvatustieteiden tutkinto-ohjelma
Toukokuu 2022

Tässä kandidaatintutkielmassa tarkastellaan koronapandemian kehyksiä Helsingin Sanomien Lasten uutisissa vuosien 2020 ja 2021 aikana. Lasten uutiset tuottavat muun sisällön ohella viikoittain ilmestyvää painettua sanomalehteä, jossa kerrotaan ajankohtaisista uutisista ja tapahtumista lapsille ymmärrettävällä tavalla. Lasten uutiset on suunnattu pääasiassa alakouluikäisille lapsille. Tässä tutkimuksessa tarkoituksena on selvittää, miten koronapandemiasta on uutisoitu lapsille Helsingin Sanomien Lasten uutisissa. Tutkimusaihetta lähestytään kehystämisen ja representaation käsitteiden kautta. Teoreettisessa viitekehyksessä määritellään lisäksi mediakasvatusta sekä medialukutaidon ja visuaalisen lukutaidon käsitteitä.

Tutkimusaineisto käsittää 28 koronapandemiaa käsittelevää uutista, jotka on julkaistu Lasten uutisten painetussa sanomalehdessä. Tutkimuksen analyysimenetelmänä toimii Erving Goffmanin kehyksen määritelmään perustuva kehysanalyysi. Tutkimus sijoittuu laadullisen tutkimuksen perinteeseen ja se on toteutettu aineistolähtöisesti. Tutkimusongelmaa selvitetään kahden tutkimuskysymyksen avulla. Ensimmäinen tutkimuskysymys pyrkii selvittämään, millaisten kehysten avulla koronapandemiasta on uutisoitu Helsingin Sanomien Lasten uutisissa. Toisen tutkimuskysymyksen avulla selvitetään sitä, millaisia kuva-aiheita pandemiaa käsittelevissä uutisissa on käytetty.

Tutkimusaineistosta tunnistettiin seitsemän koronapandemian kehystä, jotka nimettiin niiden ominaispiirteiden mukaan seuraavasti: Ratkaisuiden kehys, Suojelemisen kehys, Turvallisuuden kehys, Poikkeuksellisen tilanteen kehys, Mukautumisen kehys, Poliittisen päätöksenteon kehys ja Epätasa-arvoa lisäävä kehys. Kehykset muodostettiin tyypittelemällä uutiset eri luokkiin koronapandemiaa kehystäneiden ilmaisujen perusteella. Kehysanalyysissä tarkasteltiin sekä uutisten tekstejä että kuvia. Kehykset saattoivat esiintyä kerroksittain samoissa uutisissa, mutta niitä on tarkasteltu rinnakkain samanarvoisina.

Tutkimustulokset osoittavat, että koronapandemian uutisoinnissa on pyritty huomioimaan se, millainen informaatio on lapsille oleellista. Lasten uutisissa käytetyt kehykset osoittavat, että uutisoinnissa on kiinnitetty huomiota myös siihen, miten tapahtumat lapsille esitetään. Jatkotutkimusten kannalta otollista olisi tutkia Lasten uutisten käyttöä oppimisympäristönä ja opetusmateriaalina.

Avainsanat: koronapandemia, journalismi, kehysanalyysi, mediakasvatus

SISÄLLYS

1 JOHDANTO ... 3

2 TEORIA JA KESKEISET KÄSITTEET ... 6

2.1 Representaatio ... 6
2.2 Kehystäminen ... 7
2.3 Mediakasvatus ... 8
2.3.1 Medialukutaito ... 10
2.3.2 Visuaalinen lukutaito ... 10

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS ... 12

3.1 Tutkimustehtävä ... 12
3.2 Tutkimusmenetelmä ... 13
3.3 Aineisto ... 14
3.4 Aineiston analyysi ... 15

4 TUTKIMUSTULOKSET ... 17

4.1 Aineistosta löydetyt kehykset ... 17
4.1.1 Ratkaisuiden kehys ... 17
4.1.2 Suojelemisen kehys ... 19
4.1.3 Turvallisuuden kehys ... 20
4.1.4 Poikkeuksellisen tilanteen kehys ... 21
4.1.5 Mukautumisen kehys ... 22
4.1.6 Poliittisen päätöksenteon kehys ... 23
4.1.7 Epätasa-arvoisuutta lisäävä kehys ... 24
4.2 Koronapandemia Lasten uutisten kuvasisällöissä ... 25

5 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET ... 27

6 LÄHTEET ... 31

1 JOHDANTO

Helsingin Sanomien Lasten uutiset tuottavat lapsille suunnattuja uutis- ja ajankohtaissisältöjä verkossa ja painetussa sanomalehdessä. Kerran viikossa ilmestyy Lasten uutisten oma uutislähetys. Sanomalehden ja uutisten rakenne noudattavat ”tavallisten” uutisten rakennetta, mutta Lasten uutisissa asiat on kerrottu alakouluikäisten lasten ikätasolle sopivalla tavalla ja konkreettisemman kielen kautta (Lapsemme-lehti 2021). Lasten uutisia on tuotettu vuodesta 2016 alkaen ja kerran viikossa ilmestyvää painettua sanomalehteä alettiin tuottamaan elokuussa 2020. Samana syksynä lehden esimies Fanny Fröman palkittiin Tiedonjulkistamisen valtionpalkinnolla (Valtioneuvosto, 2020) ”maailman ymmärrettäväksi tekemisestä lapsille sopivalla tavalla ja lasten ja nuorten herättelystä yhteiskunnallisiksi kansalaisiksi”. Yhtenä palkinnon myöntämisen meriittinä mainittiin koronapandemian avaaminen lapsille journalistisesti ja värittämättä.

Koronavirus havaittiin Suomessa ensimmäisen kerran tammikuussa 2020. Tätä seuraavan kevään aikana Suomi kohtasi tilanteen, jossa nopeasti leviävä koronavirus vaati erilaisia poikkeuksellisia toimia. Viruksen levitessä Suomessa julistettiin poikkeusolot ja valmiuslaki otettiin käyttöön 13. maaliskuuta 2020. Käyttöönotetut rajoitukset koskettivat suoraan myös lapsia. 18. maaliskuuta 2020 Suomen peruskoulut suljettiin ja oppilaat siirrettiin pääosin etäopetukseen. Liikkumisrajoitukset ja ihmisten kohtaamista koskevat suositukset rajoittivat esimerkiksi sukulaisten tapaamista.

Poikkeuksellisissa tilanteissa media rakentaa kuvaa kriisistä erilaisten esitystapojen kautta (Huhtala & Hakala 2007, 36). Sitä kautta joukkotiedotusvälineillä on kyky vaikuttaa tietoon ja uskomuksiin. Tiedotusvälineet tekevät asioista merkityksellisiä sen avulla, miten ne esittävät tapahtumat ja ilmiöt. Merkityksiä luodaan ennen kaikkea kielen, mutta myös kuvasisältöjen avulla (Fairclough 1997). Uutisten ja oikean tiedon merkitys on korostunut koronapandemian aikana, jolloin pandemiasta on liikkunut paljon

myös väärää tietoa. Maailma koetaan yhä enenevissä määrin mediavälitteisesti, jolloin myös luotettavan tiedon saavuttamisen ja tunnistamisen taidot korostuvat.

Kandidaatintutkielmani tarkoituksena on selvittää, miten koronapandemiasta on uutisoitu lapsille suunnatussa Helsingin Sanomien Lasten uutisten painetussa sanomalehdessä. Tutkimusaiheeni valintaa ohjasi mielenkiintoni sitä kohtaan, miten globaalista kriisistä on uutisoitu lapsille, millaisia asioita on pidetty lapsille oleellisina ja miten ne on mediasisällöissä esitetty. Lasten kanssa työskennellessä olen huomannut, että myös lasten tarve tiedolle ja kiinnostus pandemiaa koskettaviin uutisiin oli suuri. Teknologia- ja mediavälitteisessä maailmassa erilaiset mediasisällöt ovat jatkuvasti enemmän läsnä myös lasten arkielämässä, jolloin lapset törmäävät jatkuvasti myös uutisiin eri aiheista. Lasten mediasuhteita ja mediasisältöjen vaikutuksia lapsiin on tutkittu paljon, mutta lapsille suunnatuista uutisista ei ole tehty aiempaa tutkimusta.

Uutiset kytkeytyvät osaksi mediakasvatuksen kenttää, sillä mediakasvatuksessa on kyse median ymmärtämisestä, tulkitsemisesta ja kriittisestä tarkastelusta (Nyyssölä 2008, 15). Useiden lähteiden mukaan mediakasvatuksen tavoitteille oleellista on mediasta oppiminen median parissa (Hobbs 2021; Kupiainen & Sintonen 2009; Martsola & Mäkelä-Rönnholm 2006). Mediakasvatuksen tavoitteina nähdään mediasisältöjen saavuttamisen ja tulkitsemisen lisäksi niin mediasisältöjen tuottaminen kuin aktiiviseksi kansalaiseksi kasvaminenkin. Mediakasvatuksen tavoitteet kietoutuvat osaksi medialukutaitoa ja visuaalista lukutaitoa, jotka tulevat oleellisiksi mediasisältöjä tulkittaessa.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (Opetushallitus, 2014) mediakasvatus sijoittuu osaksi laaja-alaisen osaamisen osiota. Media nähdään kasvatuksen ja koulutuksen kontekstissa osana kulttuurista osaamista ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä. Mediasisällöt toimivat oppimisympäristöinä niin monilukutaidolle kuin tieto- ja viestintäteknologiselle osaamisellekin. Opetussuunnitelman perusteissa korostuu myös kriittisyyden rooli. Oleellisena nähdään myös oppia arvioimaan tiedon luotettavuutta ja median asemaa yhteiskunnassa. Kaiken kaikkiaan mediakasvatuksen rooli Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa on varsin keskeinen ja laajasti perusopetuksen sisältöjä läpileikkaava.

Tutkimukseni tavoitteena on selvittää, miten koronapandemiasta on uutisoitu HS Lasten uutisissa vuosien 2020–2021 aikana. Tiedonvälittämisessä oleellisena nähdään sekä uutisten teksti että kuvasisällöt. Tutkimukseni on toteutettu laadullisena tutkimuksena, jossa tutkimusaineistoa on lähestytty kehysanalyysin avulla. Esittelen tutkimukseni teoreettista viitekehystä ja tutkimusaiheelle keskeisiä käsitteitä. Avaan myös kehysanalyysiä tutkimusmenetelmänä ja raportoin analyysin vaiheet. Lopuksi esittelen tutkimuksesta saatuja tuloksia ja niistä tehtyjä johtopäätöksiä.

2 TEORIA JA KESKEISET KÄSITTEET

Tässä luvussa esittelen tutkimukseni teoreettista viitekehystä ja tutkimukselle keskeisiä käsitteitä. Määrittelen aluksi representaation ja kehystämisen käsitteet. Representaatiota ja kehystämistä tarkastelen sekä tekstin että kuvien osalta. Esittelen lisäksi mediakasvatusta ja sen osuutta Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa. Mediakasvatuksen sisällöistä esittelen lopuksi tarkemmin medialukutaitoa ja visuaalista lukutaitoa.

2.1 Representaatio

Representaatiolla tarkoitetaan lyhyesti esitystä. Käsitteellä voidaan viitata myös muun muassa edustamiseen, kuvaamiseen, merkitsemiseen ja havainnollistamiseen. Representaatiolla tarkoitetaan siis jonkin toisen puolesta olemista (Knuuttila & Lehtinen 2010, 10). Mediaesityksiä tarkasteltaessa reprsentaatiot tekevät jonkin uudestaan läsnäolevaksi (Seppänen & Väliverronen 2012, 92). Uutiset esittävät uudestaan jo tapahtunutta. Seppäsen ym. (2012, 92) mukaan representaatio viittaa sekä valmiiseen uutisjuttuun että sen tekemisen prosessiin. Teksti tai kuva ovat itsessään representaatioita, mutta uutisessa ne ovat osa isompaa kokonaisuutta, joka myös on representaatio. Tässä tutkimuksessa representaatioina tarkastellaan mediassa esiintyviä tekstejä ja kuvia sekä niiden muodostamaa kokonaisuutta. Sekä kuva että tekstisisällöt ovat tarkastelun kohteena, koska kuva ja sana kietoutuvat monella tapaa toisiinsa ja käyvät jatkuvaa vuoropuhelua tuottaen näin merkityksiä (Herkman 2007, 64).

Representaatioita voidaan tarkastella todellisuuden heijastumina tai todellisuuden rakentajina (Seppänen 2005, 78). Oleellista on hahmottaa, onko tarkoituksena tutkia vastaako representaatio todellisuutta vai millaista todellisuutta representaatiolla pyritään rakentamaan. Representaation käsitteen kautta voidaan tutkia, miten mediat esittävät ja tuottavat todellisuutta (Seppänen

2005, 77). Tutkimuksessani lähtökohtana on tarkastella, millaista todellisuutta representaatioilla rakennetaan uutisissa kuvien ja tekstin avulla.

Representaatiot ovat aina subjektiivisesti tulkittuja ja sidoksissa siihen kulttuuriin, jossa ne on tuotettu ja jossa niitä tarkastellaan. Tämä johtuu siitä, että representaatiot tuottavat merkityksiä mielessämme olevien käsitteiden avulla (Seppänen 2005, 82). Lisäksi representaatioihin liittyy aina kysymys vallasta, sillä representaatiot ovat aina jonkun tuottamia tietyssä kontekstissa (Pietikäinen & Mäntynen 2009). Journalistisessa työprosessissa journalistit tekevät representationaalisia valintoja sen suhteen, mitä halutaan kertoa ja mitä toisaalta jätetään mediaesityksistä pois.

2.2 Kehystäminen

Lähestyn tutkimusaihettani kehyksen ja kehystämisen käsitteiden kautta. Kehyksen käsite on lähtöisin sosiologiasta ja perustuu sosiologi Erving Goffmanin määritelmään (1986). Goffman määritteli kehykset välineiksi, joiden avulla yksilö määrittelee ja tulkitsee vuorovaikutustilanteita (Puroila 2002, 44). Yksilö tulkitsee ja jäsentää tilanteita tarjolla olevien merkkien ja vihjeiden perusteella (Karvonen 2000, 79). Tilanteessa saatavilla olevat merkit ja vihjeet muodostavat siis kunkin tilanteen tulkintakehykset. Kehykset auttavat valitsemaan oikean toimintatavan kulloisessakin tilanteessa. Mediaesityksissä kehystäminen merkitsee niitä valintoja ja rajauksia, joita journalistisessa juttuprosessissa tehdään.

Journalistit tekevät erilaisia valintoja ja rajauksia mediaesitystä työstäessään. Valintoja tehdään niin aiheen, näkökulman kuin kielellisten seikkojen osalta. Näiden valintojen ja muokkauksien prosessia kutsutaan kehystämiseksi. Kehystämisessä käytetyillä keinoilla rakennetaan tietynlainen kuva maailman tapahtumista (Seppänen & Väliverronen 2012, 97). Kehystämisen keinoihin kuuluvat muun muassa erilaiset kielelliset ja visuaaliset keinot. Robert Entmanin (1993, 52) määritelmän mukaan kehystämisellä tarkoitetaan myös valikointia ja korostamista. Kehystämisen avulla valikoidaan sekä oleellinen informaatio että tiedon esittämisen tapa. Kehystämisen prosessi sisältää aina myös poisjättämisen ulottuvuuden: jotain rajataan aina mediaesityksen ulkopuolelle.

Kehystäminen koskee kirjallisten valintojen ohella myös mediaesityksen visuaalisia elementtejä. Konkreettisesti kehystämistä tapahtuu valokuvan rajaamisen yhteydessä. Rajaaminen voi tapahtua kuvaajan toimesta kuvanottohetkellä tai myöhemmin käsittelyvaiheessa. Kuvaa rajatessa tehdään valinta siitä, mitä halutaan näyttää ja mitä jättää ulkopuolelle. Lisäksi uutisen ja kuvan asettelu suhteessa muihin uutisiin voidaan katsoa kehystämiseksi (Seppänen & Väliverronen 2012, 97). Valinnoilla vaikutetaan siihen, millaisen aseman uutinen saa suhteessa muihin uutisiin. Näin kehystäminen muokkaa myös sitä, mitkä uutiset näyttävät tärkeimmiltä ja kiinnittävät ensimmäisenä lukijan huomion.

2.3 Mediakasvatus

Mediakasvatus on jatkuvasti muuttuva monitieteinen ja -käytäntöinen ilmiö, jonka yksiselitteinen määrittely on haasteellista (Kupiainen & Sintonen, 2009, 5). Nyyssölän (2008, 15) mukaan mediakasvatuksessa on kyse median ymmärtämisestä, tulkitsemisesta ja kriittisestä tarkastelusta. Oleellista on kehittää myös lapsen valmiutta tuottaa itse mediatekstejä (Martsola & Mäkelä-Rönnholm 2006, 122). Kyse on siis niin mediasisältöjen tulkitsemisesta kuin tuottamisesta itse. Kupiaisen & Sintosen (2009, 15) mukaan mediakasvatuksen voidaan lyhyesti ajatella olevan oppia mediasta median parissa. Erityyppiset mediasisällöt voidaan näin ollen nähdä niin oppimateriaaleina kuin oppimisympäristöinä. Alan tutkimuksessa on keskitytty tarkastelemaan laajalti myös mediasisältöjen vaikutusta lasten hyvinvointiin. Median käyttöön ja mediasisältöjen tulkintaan kytkeytyvien näkökulmien ohella mediakasvatuksen keskeisenä keskustelun kohteena ovat myös lasten mediasuhteet. (Kupiainen 2009, 167)

Perusopetuksen opetussuunnitelmassa mediakasvatuksen tavoitteiksi nimetään mediasisältöjen tulkitsemisen ja tuottamisen lisäksi myös niiden ymmärtäminen kulttuurisena ilmiönä. Mediakasvatus pyrkii antamaan välineitä arvioida median vaikutuksia ja ymmärtämään, miten media muokkaa kulttuuria. Mediakasvatus kietoutuu osaksi osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja sekä aktiiviseksi kansalaiseksi kasvamista. Mediaesitysten kautta kehitetään myös mielikuvitusta, kekseliäisyyttä ja ilmaisutaitoja. Yhtenä oleellisena

mediakasvatuksen osa-alueena nähdään suojaavan tuen tarjoaminen median käytössä. (Opetushallitus 2014)

Joidenkin lähteiden mukaan mediakasvatusta voidaan tarkastella säätelevän mediakasvatuksen näkökulmasta tai mediataitojen näkökulmasta. Säätelevään mediakasvatukseen kuuluu suojelullisia tavoitteita ja kasvatettavan mediasuhteiden hallinnan tukemista. Lyhyesti se käsittää lapsen ja median suhdetta säätelevän toiminnan. Säätelevän mediakasvatuksen tavoitteina nähdään muun muassa turvallinen mediankäyttö, mediavalintojen tukeminen ja oman mediakäytön tarkkaileminen. Tämän mediakasvatuksen näkökulman taustalla on tietoisuus lapsen mediasuhteista ja kulutetuista mediasisällöistä. Mediataitoihin keskittyvän näkökulman keskeisenä tavoitteen on medialukutaidon kehittäminen. (Kupiainen 2009, 175–176)

Säätelevän ja mediataitoihin keskittyvän mediakasvatuksen tavoitteet limittyvät osittain toisiinsa. Mediataitojen opettaminen antaa mahdollisuudet myös löytää lapsille haitallisina pidettyjä sisältöjä. Siten medialukutaidon opettaminen kohtaa lukutaidolle asetetut rajat. Kupiaisen (2009, 179) mukaan keskeistä on tunnistaa näiden kahden näkökulman ristiriitaisuus, jolloin voidaan luoda kasvatusympäristö, jossa oleellista on sekä omien mediasuhteiden arvioiminen että mediakulttuurin kehittäminen.

Mediakasvatus kietoutuu tiiviisti osaksi myös kriittistä kasvatusta ja aktiiviseksi kansalaiseksi kasvamista: Paul Messariksen mukaan kriittisen kasvatuksen tavoitteena on tehdä näkyväksi niitä yhteiskunnallisia rakenteita, jotka ylläpitävät eriarvoisuutta ja epäoikeudenmukaisuutta (Herkman 2007, 34). Kriittisessä näkökulmassa media asetetaan osaksi yhteiskunnallista viitekehystä, jossa tietoa tuotetaan ja kulutetaan. Kriittisen mediakasvatuksen tavoitteena on taito arvioida median roolia suhteessa yhteiskuntaan. Tämä tarkoittaa ymmärrystä tiedon tuottamisesta, mutta myös median yhteiskunnallisesta roolista. Kriittinen näkökulma tarkastelee mediaa yhtenä vallankäyttäjänä, sillä medialla on valtaa päättää, mitä asioita julkiseen keskusteluun nostetaan. (Herkman 2007, 47)

2.3.1 Medialukutaito

Medialukutaito tarkoittaa yksilön kykyä saavuttaa ja ymmärtää mediasisältöjä (Kupiainen 2009, 176). Mediasisältöjen ymmärtämiseen kuuluu taito hahmottaa, miten mediasisällöt ovat syntyneet ja kuka mediasisältöjä tuottaa. Medialukutaito auttaa arvioimaan tiedon luotettavuutta ja antaa välineitä arvioida, miten mediasisällöillä voidaan vaikuttaa ajatteluumme (Hobbs 2021, 14). Tiedon ymmärtämisen lisäksi medialukutaitoon sisältyy yhtäläisesti tiedon tuottamisen näkökulma. Kyky ja mahdollisuus tuottaa itse mediasisältöjä katsotaan siten myös osaksi medialukutaitoa (Kupiainen & Sintonen 2009, 92). Kasvatuksessa ja koulutuksessa mediasisältöjen tuottaminen on nähty oleellisena osana mediakasvatusta, sillä itse tuottamalla sisältöjä lapsi tutustuu mediasisältöjen tuottamisen prosessiin.

Kupiaisen ja Sintosen (2009, 91) mukaan medialukutaidon vakiintunut määritelmä pohjautuu Aspenin määritelmään. Aspenin määritelmä jakautuu neljään medialukutaidon osa-alueeseen, joita ovat saavutettavuus, analyysi, arviointi ja tuottaminen. Näin ollen medialukutaitoon kuuluu niin yksilön kyky saavuttaa tietoa, analysoida ja arvioida sitä kuin taito tuottaa mediasisältöjä myös itse. Paul Messaris puolestaan määrittelee medialukutaidon yhdeksi osa-alueeksi tiedon siitä, miten joukkoviestintä toimii yhteiskunnassa (Kupiainen & Sintonen 2009, 93). Messariksen ajattelussa korostuu mediaesitysten kokonaisuuden tulkinta kokonaisuudessaan, jolloin medialukutaitoon kuuluu sekä mediaesitysten kieliopin että visuaalisten elementtien hallinta.

2.3.2 Visuaalinen lukutaito

Visuaalisuus on lisääntynyt valtavasti ajassa, jossa maailma koetaan yhä enenevissä määrin mediavälitteisesti. Tietoa välitetään visuaalisin keinoin niin uutisissa ja mainoksissa kuin muussakin teknologiavälitteisessä viestinnässä. Visuaalisen lukutaidon merkitys korostuu, sillä yhä suurempi osa tiedosta saavuttaa yleisön kuvina tai muina visuaalisina esityksinä. (Herkman 2007, 68–72)

Mediaesityksissä kuvat ovat useimmiten kerronnassa ensisijaisia, koska tapahtumat nähdään ennen kuin niistä kerrotaan sanallisesti (Fairclough 1997,

16). Kuvat ovat merkityksellisessä roolissa myös siksi, että visuaalisuuden avulla vedotaan tunteisiin saaden aikaan voimakkaita kokemuksia (Herkman 2007, 68). Toisaalta tämä osoittaa visuaalisen lukutaidon tärkeyden, koska sen avulla lukija tunnistaa, millaisia keinoja visuaalisissa mediaesityksissä käytetään tunnereaktioiden aikaansaamiseksi. Paul Messariksen (1998) mukaan visuaalista lukutaitoa omaava kykenee tunnistamaan mediatuotannossa käytettyjä esteettisiä ratkaisuja sekä päättelemään mediaesitysten sosiaalisia merkityksiä ja seurauksia.

Käsitteenä visuaalinen lukutaito on toisaalta koettu ongelmalliseksi, koska paikoittain on epäselvää, mitä sillä tarkoitetaan. Näin myös sen opettaminen on koettu haastavaksi, koska visuaalista lukutaitoa opettaakseen on ymmärrettävä, millaisia taitoja visuaaliseen lukutaitoon kuuluu. Visuaalinen viittaa yleisesti kaikkeen näkemällä havaittavaan. Siten siihen luetaan kuvia ja mediaesityksiä paljon laajempi joukko visuaalisuutta ympäristöstä nonverbaaliin viestintään asti. (Herkman 2007, 71)

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tässä luvussa käsittelen tutkimustehtävää, tutkimusmenetelmää, aineistoa ja aineiston analyysia. Ensimmäiseksi esittelen tutkimuskysymykset, joihin tutkimukseni pyrkii vastaamaan. Seuraavaksi esittelen tutkimukseni aineistoa ja sen rajausta. Tämän jälkeen määrittelen laadullista tutkimusprosessia ja kehysanalyysia tutkimusmenetelmänä. Lopuksi esittelen analyysin toteutusta ja sen eri vaiheita.

3.1 Tutkimustehtävä

Tutkimukseni tehtävänä on selvittää, millaisten kehysten avulla koronapandemiasta on uutisoitu Helsingin Sanomien Lasten uutisissa 2021–2022. Tarkastelun kohteena on se, miten pandemia on uutisissa esitetty ja millaisia käsityksiä pandemiasta Lasten uutisissa luodaan. Tutkimusongelmaa lähestyn seuraavien tutkimuskysymysten avulla:

1. Miten koronapandemia on kehystetty Helsingin Sanomien Lasten uutisissa?
2. Millaisia kuva-aiheita on käytetty Helsingin Sanomien Lasten uutisten koronapandemiaa käsittelevissä uutisissa?

Tutkimuskysymyksiin pyrin vastaamaan analysoimalla koronapandemiaa käsittelevien uutisten aiheita, näkökulman valintaa, pois rajattuja aiheita, kuva-aiheita ja sanavalintoja. Kaikkiin edellä mainittuihin liittyy journalistisessa työprosessissa aina valintoja sen suhteen, mitä uutisissa esitetään ja miten uutisoitavat tapahtumat ja ilmiöt esitetään. Näiden valintojen kautta tapahtumat kehystetään ja representoidaan mediassa. Tutkimukseni keskiössä on kehystämisen kautta luodut käsitykset koronapandemiasta.

Tutkimuskysymyksiin vastatessani otan huomioon myös mediaesitysten visuaalisuuden, sillä ne ovat merkittävässä osassa tiedon välittämisessä. Erityisesti suuret kuvat kiinnittävät lukijan huomion ja vaikuttavat siihen, kuinka tärkeänä lukija kokee uutisen (Garcia & Stark 1991). Näin ollen kuvat ovat mediaesityksissä merkityksellisessä asemassa merkitysten ja käsitysten luomisessa. Kuva-aiheita tarkastellessani otan huomioon kuvien aiheiden lisäksi kuvien yhteyden uutistekstiin, sillä merkitykset rakentuvat myös kuvien ja tekstin vuoropuhelussa.

3.2 Tutkimusmenetelmä

Lähestyn tutkimusaihettani laadullisen tutkimuksen menetelmin. Laadullinen tutkimus voidaan ymmärtää yksinkertaisimmillaan aineiston muodon kuvaukseksi, joka voidaan toteuttaa erilaisia lukutapoja soveltaen (Eskola & Suoranta 1998, 11). Tutkimukseni analyysimenetelmänä käytän Erving Goffmanin (1986 [1974]) kehyksen määritelmästä lähtöisin olevaa kehysanalyysiä. Alkujaan Goffmanin kehysanalyysin avulla on tutkittu arkielämän vuorovaikutustilanteita. Kehykset auttavat meitä tulkitsemaan erilaisia tilanteita ja valitsemaan oikean toimintatavan kulloisessakin tilanteessa. Analyysimenetelmää on myöhemmin sovellettu laajalti journalismin tutkimukseen (Rönkä 2011, 24).

Goffmanin määritelmän mukaan kehyksien avulla jäsennellään kokemuksia ja tuotetaan merkityksiä tilanteessa tarjolla olevien merkkien ja vihjeiden avulla. Goffmanin mukaan (1974, 8) yksilö lähestyy vuorovaikutustilanteita kysymyksen ”mitä tässä tapahtuu?” avulla. Tähän kysymykseen vastataan ja kyseistä tilannetta pyritään ymmärtämään kehysten avulla. Robert Entmanin mukaan (1993) kehystämisenä nähdään olennaisena pidetyn informaation tai näkökulman valintaa, eli kehystäminen on pitkälti myös valikointia ja korostamista. Journalistisia valintoja tehdään sekä tietoisesti että tiedostamatta ja niihin sisältyy aina myös jonkin rajaaminen mediaesitysten ulkopuolelle. Kehystämistä tehdään kielellisten keinojen kautta, eli kehystämistä on myös tapa, jolla ilmiö tai tapahtuma esitetään. Mediaesityksissä kehykset ilmenevät esimerkiksi sanavalintojen tai visualisoinnin tapojen kautta. (Entman 1993)

Tarkastelen koronapandemiaa käsittelevien uutisten aiheita, näkökulmia ja kuva-aiheita. Kehysten kontekstissa mediaesitysten analyysin kohteena on pääasiassa uutisen otsikko, ingressi, kuva, kuvateksti ja tekstin alkuosa (Tankard 2001, 100). Analyysissa seuraan Entmanin (1993, 52) määritelmää, jossa kehyksillä nähdään olevan neljä keskeistä tehtävää: kehykset asettavat tilanteille tilannemääritelmiä, tarjoavat syy-seuraussuhteita, ratkaisumalleja ja moraalisia arvosteluita. Mediaesityksissä kehykset ovat havaittavissa esimerkiksi toistuvien sanavalintojen, metaforien ja visualisoinnin keinojen kautta (Entman 1993).

Tutkimukseni lukeutuu aineistolähtöiseen analyysiin, eli tutkimusaineistosta itsestään pyritään luomaan teoreettinen kokonaisuus. Analyysiyksiköt muodostetaan aineistosta tutkimustehtävän ja -kysymysten ohjaamina. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 108). Laadullisena tutkimuksena kehysanalyysissä korostuu tutkijalähtöisyys, jolloin on huomioitava, että toisen tekemänä tästä tutkimuksesta voitaisiin saada hyvin erilaisia tuloksia (Alasuutari 2011, 50).

3.3 Aineisto

Tutkimukseni aineistona on Helsingin Sanomien Lasten uutisten painetussa sanomalehdessä julkaistut koronapandemiaa käsittelevät uutiset, jotka on julkaistu aikavälillä 9.9.2020−8.9.2021. Kyseisellä aikavälillä ilmestyi 49 Lasten uutisten sanomalehteä. Päädyin rajaamaan aineiston tälle aikavälille, sillä vuoden aikana koronapandemialla ehti olla monenlaisia vaikutuksia ihmisten arkielämään ja esimerkiksi rokotuksista käytiin kyseisellä aikavälillä laajaa julkista keskustelua. Tällä aikavälillä Lasten uutisissa julkaistiin yhteensä 68 koronapandemiaa käsittelevää uutista. Yhdessä sanomalehdessä oli yhdestä neljään koronapandemiaa käsittelevää uutista. Jotta aineisto ei kasvaisi liian suureksi, rajasin aineistoa vielä valitsemalla sattumanvaraisesti tarkasteluajankohdan jokaiselta kuukaudelta yhden sanomalehden. Tämän jälkeen aineisto oli rajattu 12 sanomalehteen, joissa oli yhteensä 28 koronapandemiaa käsittelevää uutista. Valitsin lehdet sattumanvaraisesti jokaiselta tarkasteluajankohdan kuukaudelta, jotta aineistoon sisältyisi uutisia tasaisesti koko vuodelta.

Lasten uutiset valikoituivat tutkimukseni aineistoksi, koska se on tällä hetkellä ainut lapsille suunnattu viikoittain ilmestyvä painettu sanomalehti. Lasten

uutisten sanomalehtiversiota on tuotettu syksystä 2020 lähtien, noin puoli vuotta sen jälkeen, kun koronavirus on alkanut levitä Suomessa. Tämä voi kertoa siitä, että pandemian myötä myös lasten tarve tiedolle ja uutisille on kasvanut, minkä myötä lapsille on haluttu tarjota uutisia ikätasolle sopivassa muodossa. Lasten uutisten sanomalehti ilmestyy pääsääntöisesti kerran viikossa. Sanomalehden uutiset on suunnattu pääasiassa alakouluikäisille lapsille.

Aineistoon valikoituivat ne uutiset, joissa koronapandemia on ollut keskeinen aihe. Aineiston ulkopuolelle olen rajannut uutiset, joissa korona mainittiin, mutta se ei ollut uutisen keskeinen aihe vaan mainittiin uutisen aiheen yhteydessä. Lisäksi HS Lasten uutisten Lasten tiedekysymykset -osiossa oli yksittäisiä koronavirusta koskevia kysymyksiä. Rajasin myös nämä aineiston ulkopuolelle, vaikka kysymysten ja niiden vastausten julkaiseminen on myös toimituksellinen valinta ja siten osa kehystämistä. Rajasin tiedekysymykset silti aineistoni ulkopuolelle, sillä vastaukset tiedekysymyksiin ovat kokonaisuudessaan lehden ulkopuolisten asiantuntijoiden laatimia. Rajauksen jälkeen tutkittavaan aineistoon sisältyi pidempiä uutisartikkeleita kotimaan ja ulkomaiden uutisista, lyhyempiä nostoja ja pääkirjoituksia.

Lasten uutisten rakenne on samankaltainen muiden sanomalehtien kanssa. Lasten uutisten sanomalehtiversio sisältää ajankohtaisia uutisia kotimaasta ja ulkomailta. Lehdestä löytyvät omat osiot kulttuuri- ja urheilu-uutisille sekä Helsingin Sanomissakin julkaistuille lasten tiedekysymyksille. Lehden alusta löytyy sanomalehdille tyypillinen toimituksen pääkirjoitus. Lapsia osallistetaan lehden tekemiseen, ja lapsia on usein mukana muun muassa haastattelemassa eri alojen asiantuntijoita. Lasten uutisten esimiehen Fanny Frömanin mukaan sanomalehdessä julkaistut lapsille suunnatut uutiset eroavat aikuisten uutisista siten, että lapsille asiat kerrotaan ikätasoisesti konkreettisemman kielen ja vertauskuvien kautta (Lapsemme −lehti 2021).

3.4 Aineiston analyysi

Aloitin aineiston analyysin luokittelemalla koronapandemiaa käsittelevät uutiset niiden aiheen mukaan, sillä koronapandemiaa käsitteleviä uutisia oli laajasti eri aiheista ja aiheen valinta on journalistisessa työprosessissa myös osa kehystämistä. Muodostin aineistosta kuusi eri luokkaa uutisten aiheiden mukaan.

Luokat nimesin aiheiden perusteella seuraavasti: Rokote, Maskit, Rajoitukset, Koronatoimet, Koronatilanne Suomessa ja Koronatilanne ulkomailla. Taulukossa 1 on esitetty uutisten jakauma suhteessa määriteltyihin luokkiin.

Uutisen aihe	**Uutisten määrä**
Rokote	6
Maskit	3
Rajoitukset	8
Koronatoimet	2
Koronatilanne Suomessa	5
Koronatilanne ulkomailla	4

Taulukko 1. Uutisten jakauma uutisten aiheiden mukaan.

Analyysin seuraavassa vaiheessa toteutin kehysanalyysin analysoimalla uutisia etsien niistä ilmauksia, jotka kehystivät ja määrittelivät koronapandemiaa. Tarkastelin otsikoiden ja leipätekstien lisäksi myös kuvatekstejä. Entmanin määrittelemien kehysten funktioiden avulla pyrin etsimään aineistosta kohtia, jotka tarjosivat tilanteille määritelmiä, esittivät syy-seuraussuhteita, tarjosivat ratkaisumalleja tai esittivät moraalisia arvostelmia. Tyypittelin uutisista löytämäni ilmaukset ja kuvailut eri luokkiin niitä yhdistävien ominaispiirteiden mukaan. Seuraavaksi nimesin löytämäni kehykset. Tunnistin aineistosta seitsemän koronapandemiaa määrittelevää kehystä, jotka nimesin niiden ominaispiirteiden mukaan seuraavasti: Ratkaisuiden kehys, Suojelemisen kehys, Turvallisuuden kehys, Poikkeuksellisen tilanteen kehys, Mukautumisen kehys, Poliittisen päätöksenteon kehys ja Epätasa-arvoisuutta lisäävä kehys. Yhdessä uutisessa saattoi olla tunnistettavissa useampi kuin yksi kehys. Uutisille en ole määritellyt kuitenkaan yhtä ensisijaista kehystä vaan olen tarkastellut löydettyjä kehyksiä rinnakkain samanarvoisina.

Seuraavassa luvussa esittelen tarkemmin aineistosta tunnistamani kehykset. Esittelen kehysten ominaispiirteitä ja sitä, millaisia uutisia kehysten alle sijoittui.

4 TUTKIMUSTULOKSET

Tässä luvussa esittelen tarkemmin kehysanalyysissä muodostamiani koronapandemian kehyksiä. Esittelen kehysten ominaispiirteitä ja miten kehykset on uutisissa tuotettu. Kerron kunkin kehyksen kohdalla, millaisissa uutisissa kehys on ollut tunnistettavissa. Lopuksi esittelen, millaisia kuva-aiheita pandemiaa käsittelevissä uutisissa on käytetty.

4.1 Aineistosta löydetyt kehykset

Aineiston tarkastelu osoitti, että koronapandemiasta uutisointi HS Lasten uutisissa on ollut varsin laajaa. Uutisia on tehty monesta eri aiheesta koronapandemiaan liittyen ja pandemiaa on lähestytty eri näkökulmista. Kehysanalyysin tuloksena tunnistin ja nimesin aineistosta seitsemän koronapandemian kehystämisen tapaa: Ratkaisuiden kehys, Suojelemisen kehys, Turvallisuuden kehys, Poikkeuksellisen tilanteen kehys, Mukautumisen kehys, Poliittisen päätöksenteon kehys ja Epätasa-arvoisuutta lisäävä kehys. Pääasiassa yhdessä uutisessa oli tunnistettavissa yksi kehys, mutta osa uutisista ilmensi useampaa kuin yhtä kehystä. Tutkimuksessa kehyksiä on kuitenkin tarkasteltu uutisissa rinnakkain eikä yhtä kehystä ole arvotettu muita kehyksiä tärkeämmiksi. Seuraavissa alaluvuissa esittelen tarkemmin tunnistamani koronapandemian kehykset ja kehyksille ominaisia piirteitä.

4.1.1 Ratkaisuiden kehys

Useissa koronapandemiaa käsittelevissä uutisissa erilaiset toimet ja rajoitukset esitettiin ratkaisuna pandemian taltuttamiselle. Koronatoimia ja -rajoituksia perusteltiin sillä, että niiden avulla pandemiasta, ja sen myötä rajoituksista, päästään lopulta eroon. Nimesin kehyksen Ratkaisuiden kehykseksi, sillä uutisen

aiheesta riippumatta keskeistä oli tuoda esille toimien ja rajoitusten merkitys pandemian taltuttamisessa ja normaaleihin oloihin palaamisessa. Kehys ilmeni erityisesti rokotteita, maskeja ja eri rajoituksia käsittelevissä uutisissa. Näissä uutisissa toimia perusteltiin reittinä ulos pandemiasta. Kehykselle tyypillisiä ilmauksia olivat esimerkiksi *”epidemian hidastamiseksi”*, *”viruksen leviämisen ehkäisemiseksi”* tai *”kohti normaaleja oloja”*. Seuraavissa esimerkeissä tämän kehyksen avulla uutisoidaan rokotuksista, rajoituksista ja epidemian hillitsemisestä.

> *”- - mitä suurempi määrä ihmisistä on rokotettu, sitä paremmin tautien leviäminen voidaan estää. Silloin syntyy laumasuoja, jonka pitäisi pitää koronavirus kurissa.”* (9.12.2020)

> *”Kun rokote annetaan ihmiselle esimerkiksi pistämällä neulalla lihakseen, se estää sairastumasta ja synnyttää vastustuskyvyn tautia vastaan.”* (9.12.2020)

> *”Suomen rajoitukset kiristyvät epidemian hidastamiseksi. - - Suomen asioista päättävä hallitus ilmoitti viime viikolla uusista suosituksista, joilla yritetään hidastaa koronaviruksen leviämistä Suomessa.”* (21.10.2020)

31.3.2021 julkaistussa uutisessa kerrottiin isovanhempien tapaamisesta pitkän eristyksen jälkeen. Tapaamisen kerrottiin olevan ensimmäistä kertaa pandemian alun jälkeen mahdollista, koska isovanhemmat olivat saaneet *”koronavirukselle vastustuskykyä antavat koronarokotteet”.* Tulkitsin uutisen ilmentävän Ratkaisuiden kehystä, sillä uutisessa koronarokotteiden kerrottiin mahdollistaneen isovanhempien tapaamisen pitkän ajan jälkeen. Uutiseen lukeutui myös neljä kuvaa uutisen isovanhemmista ja heidän lapsenlapsestaan. Yksi kuvista, jossa isoäiti ja lapsenlapsi halaavat oli sijoitettu koko lehden kanteen. Uutisen kuvasisällöt rakensivat tulkintani mukaan myös Ratkaisuiden kehystä, sillä kuvien avulla viestittiin myös, että kyseessä oli isovanhempien ja lapsenlapsen välinen tapaaminen pitkään aikaan pandemiasta aiheutuneiden rajoituksien vuoksi.

Kehys oli tunnistettavissa myös uutisissa, joissa puhuttiin normaaleihin oloihin palaamisesta. Normaaleihin oloihin palaamisen ehtona esitettiin rajoitukset tai rokotukset, minkä vuoksi tulkitsin myös tällaisten ilmentäneen Ratkaisuiden kehystä:

> *”Suomi on vihdoin alkanut ottaa askeleita kohti normaaleja oloja, kun tuplasti koronarokotettujen määrä on kasvanut päivittäin kasvamistaan.”* (8.9.2021)

> *”Pandemian kestettyä jo yli vuoden, eri maissa on tehty toimia, joiden avulla pyritään palaamaan lähelle normaalia.”* (11.8.2021)

Rajoitusten asettamisen lisäksi kehys oli myös havaittavissa 3.2.2021 julkaistussa uutisessa, jossa hallituksen kerrottiin vastustavan rajoitusten purkamista: *”Muunnoksen leviämisen takia hallitus vastustaa rajoitusten vähentämistä”*. Ratkaisuna ei ole siis nähty vain rajoitusten säätämistä tai rokotteiden ottamista vaan yhtä lailla se, että voimassa olevia rajoituksia ei pureta liian aikaisin.

Kehys oli tunnistettavissa aineistosta yhteensä yhdeksästä eri uutisesta, mikä tekee siitä myös aineiston yleisimmän kehyksen. Tämä käsittää lähes kolmanneksen aineiston uutisista eli Ratkaisuiden kehys on ollut varsin keskeinen tapa uutisoida koronapandemiasta Lasten uutisissa.

4.1.2 Suojelemisen kehys

Koronapandemian aikana keskeistä on ollut erityisesti vanhusten ja riskiryhmien suojeleminen. Rajoitusten säätämisessä on pitkälti ollut kyse siitä, miten voidaan turvata ne ihmiset, joille koronaviruksen aiheuttama tauti voisi olla vaarallisempi. Myös Lasten uutisissa oli tunnistettavissa puhetapa, josta ilmeni muiden suojelemisen tärkeys. Nimesin tätä toimintatapaa ilmentävät kehykset Suojelemisen kehykseksi. Kehys oli tunnistettavissa aineistossa kahdessa eri uutisessa. Toisessa rajoitustoimien tärkeyttä perusteltiin muiden ihmisten suojelemisella:

”Monessa osassa maata virus on rauhallisemman kesän ja alkusyksyn jälkeen alkanut taas levitä nopeammin. Se tarkoittaa sitä, että joudumme ottamaan uudestaan rajoitustoimia, jotta voisimme suojella niitä ihmisiä, joille tauti saattaisi olla vaarallinen.” (21.10.2020)

Toinen uutinen, josta tunnistin Suojelemisen kehyksen käsitteli isovanhempien tapaamista pitkän ajan jälkeen: *”Tiedossa on kauan odotettu tapaaminen mummin ja vaarin kanssa.”* (31.3.2021). Kyseinen uutinen ilmensi myös Ratkaisuiden kehystä, mutta koska uutisen taustalla oli pitkä erossa oleminen isovanhemmista näiden terveyden suojelemisen vuoksi, oli kehyksessä tunnistettavissa myös Suojelun kehys: *”Tapaaminen on nyt ensimmäistä kertaa mahdollista, koska isovanhemmat ovat hiljattain saaneet koronavirukselle vastustuskykyä antavat koronarokotteet.”* Kehykset eivät ole toisiaan poissulkevia, vaan ne myös kerrostuvat uutisissa, kuten myös vuorovaikutustilanteissa saattaa esiintyä päällekkäisiä tulkintakehyksiä.

4.1.3 Turvallisuuden kehys

Kehys turvallisuudesta muodostui pääasiassa rokotteiden ja niiden kehittämisen sekä muiden koronatoimien turvallisuuden kuvailusta. Kehykseen kuuluville uutisille tyypillistä oli pyrkiä esittämään rokotteet ja muut toimet ihmisten turvallisuutta lisäävinä tai turvallisuuden takaavina toimina. Kehyksessä toistuvia ilmauksia olivat esimerkiksi *”lähes täysi suoja”* ja *”koronaturvallisuus”.*

Enimmäkseen mielikuvaa turvallisuudesta luova kehys oli tunnistettavissa rokotteita ja niiden kehittämistä koskevissa uutisissa. Näissä uutisissa pyrittiin argumentoimaan rokotteiden turvallisuudesta ihmisille: *”meillä on nyt tiedossa riittävän tehokas ja turvallinen rokote, jolle kriittinen lääkintäviranomainen voi antaa luvan laajaan käyttöön.”* (9.12.2020) Samassa lehdessä julkaistussa toisessa uutisessa kehystä rakennettiin myös kertomalla, että rokotteilla pelastetaan jatkuvasti henkiä: *”Rokotteet pelastavat vuosittain miljoonien lasten hengen”*. Tulkitsin tämän ilmentävän Turvallisuuden kehystä, sillä uutisen motiivina oli esittää juuri kehitteillä oleva ja mediassa laajalti esillä ollut koronarokote lasten terveyden kannalta turvallisena.

Turvallisuuden kehystä ilmensi myös tapahtumien järjestämistä käsittelevä uutinen. 3.2.2021 julkaistussa uutisessa kerrottiin konsertin järjestämisestä terveysturvallisesti: *”Koronaturvalliset kuplabileet - - Kuplan sisällä turvavälit säilyvät”.* Uutisen aiheessa ja sanavalinnoissa tuotiin esille, että tapahtumia voidaan järjestää sen hetkiset rajoitukset ja turvallisuus huomioiden. Kehystä tuki myös uutisen yhteydessä ollut kuva kuplabileistä, josta lukija näkee konkreettisesti, miten turvavälit saadaan säilytettyä kyseisessä tapahtumassa.

Turvallisuuden kehykselle tyypillistä oli, että sitä ilmentävät uutiset ilmensivät myös Suojelemisen tai Ratkaisuiden kehystä. Uutisten aiheet koskettivat useimmiten rokotteita, rajoituksia ja koronatilanteen yleistä uutisointia, joille tyypillistä näyttäisi olevan useamman kehyksen ilmentäminen. Turvallisuuden kehystä ilmensi tutkimusaineistossa yhteensä kuusi eri uutista.

4.1.4 Poikkeuksellisen tilanteen kehys

Koronapandemian myötä myös lasten arki muuttui selkeästi aiemmasta normaalista. Monesta aiemmin tutustua ja tavallisesta asiasta jouduttiin rajoitusten ja muiden toimien myötä ainakin väliaikaisesti luopumaan. Lasten uutisissa tuotiin myös esille, että aiemmin normaaleina koetut asiat ovat koronapandemian myötä muuttuneet. Näistä asioista uutisoitiin jonkin tutun puuttumisena tai muutoksena aiemmasta normaalista. Koronapandemian vaikutukset oli kehystetty aiemmasta poikkeavina, joten muodostin näistä uutisista Poikkeuksellisen tilanteen kehyksen.

Tutkimukseni aineistossa kehys oli tunnistettavissa kahdesta uutisesta. Toinen uutisista käsitteli matkustamista. Uutinen on julkaistu 30.9.2020, noin puoli vuotta ensimmäisistä Suomessa määrätyistä rajoituksista. Poikkeuksellisuutta kehystettiin uutisessa kertomalla, mikä poikkeaa aiemmasta normaalista elämästä:

> *”Iso osa maailman turistikohteista on vailla tuttua vilinää ja monet yleensä täyteen pakatut aurinkorannat ovat tyhjinä.”*

> *”Lapin lomakeskuksiin matkustaa vain murto-osa vuosittaisista Suomen talvea ihailemaan tulevista turisteista.”*

Ilmaukset *”vailla tuttua vilinää”* ja *”vain murto-osa vuosittaisista”* kertovat poikkeuksellisesta tilanteesta. Uutisen otsikko *”Lomaikävä ei hellitä”* ei vielä yksinään ilmaise poikkeuksellisuutta, mutta yhdistettäessä muuhun uutisen sisältöön, se rakentaa myös Poikkeuksellisen tilanteen kehystä ilmaisemalla, että aiemmin normaalia lomailua joudutaan nyt ikävöimään. Kehystä rakentaa myös uutisessa käytetty kuvitus: iso kuva Thaimaassa sijaitsevasta uimarannasta, jolla käyskentelee muutama paikallinen ihminen. Kuvatekstissä kerrotaan, että ranta on normaalisti täynnä matkailijoista, mutta nyt se on matkustusrajoitusten vuoksi hiljainen. Tulkitsin kuvan ja kuvatekstin rakentavan yhdessä muun uutisen kanssa Poikkeuksellisuuden kehystä, sillä ne osoittavat jonkin muuttuneen aiemmasta.

Toinen tätä kehystä ilmentävä uutinen käsittelee kouluvuoden päättävän kevätjuhlan poikkeavuutta perinteistä: *”- - loman aloittava yhteinen juhla poikkeaa jälleen perinteisestä tavasta - -”* (26.5.2021). Kehystä rakentaa myös poikkeuksellisesta tilanteesta kertovat ilmaukset, kuten ”*poikkeusolojen vaihtoehtoiset menetelmät”.* Ilmaus *”vaihtoehtoinen”* viittaa siihen, että jokin on eri lailla normaaliin tilanteeseen verrattuna ja näin ollen ilmauksen avulla rakennetaan myös poikkeuksellisuudesta kertovaa kehystä. Uutisen kuvituksena on käytetty lasten tekemää maalausta kesälomasta ja kesäloman merkityksestä: kuvavalinnan voidaan myös katsoa rakentavan poikkeuksellisuudesta kertovaa kehystä, sillä uutisesta on jätetty pois ”tavallista” kevätjuhlaa esittävät kuva-aiheet.

4.1.5 Mukautumisen kehys

Pandemiaa käsittelevistä uutisista oli tunnistettavissa myös kehys, joka pyrki esittämään ratkaisuja tai vaihtoehtoisia tapoja elää poikkeuksellisessa tilanteessa. Sisällytin kehykseen lisäksi ilmaukset ja uutiset, joissa etsittiin koronapandemiasta koituneita positiivisia seurauksia. Nimesin kehyksen Mukautumisen kehykseksi, koska uutiset pyrkivät osoittamaan, että pandemian aiheuttamista rajoituksista ja muista vaikutuksista huolimatta myös tavallinen elämä jatkuu. Kehys oli tunnistettavissa kahdessa eri uutisessa. Toisessa

uutisessa käsiteltiin matkustusrajoituksia ja toisessa kouluvuoden päättävää kevätjuhlaa.

Matkustamista käsittelevässä uutisessa (30.9.2020) ulkomaanmatkoille esitettiin vaihtoehdoksi kotimaanmatkailua ja toisaalta tuotiin esille, että vähentyneen lentämisen vaikutukset ilmastolle:

> *”Suomi on täynnä kiinnostavia paikkoja ja upeata luontoa, joten miksi ei haaveilisi niistä samalla tavalla kuin kaukaisista aurinkorannoista? - - Lentämisen vähentäminen tekee hyvää ilmastolle.”*

Kouluvuoden päättävää kevätjuhlaa käsittelevässä uutisessa tuotiin esille, että juhlaa on jo totuttu viettämään vaihtoehtoisilla tavoilla rajoituksista huolimatta. Rajoitusten muuttamaan elämään on jo osittain mukauduttu ja uutinen muistuttaa, että tuttua juhlaa voidaan viettää myös perinteistä poikkeavilla tavoilla:

> *” Onneksi poikkeusolojen vaihtoehtoisia menetelmiä on jo treenattu koronan pakottamina: kokoontuminen pienemmällä porukalla omassa luokassa, porrastetusti tai juhlat etäyhteydellä, käy se homma niinkin.”* (26.5.2021)

4.1.6 Poliittisen päätöksenteon kehys

Vuoden aikana ilmestyneissä uutisissa käsiteltiin koronapandemiaa tasaisesti myös päätöksenteon näkökulmasta. Näissä uutisissa keskeistä oli selittää, miten rajoituksia ja muita koronatoimia koskevat päätökset on tehty ja kuka näitä päätöksiä tekee. Uutisissa tuotiin esille eri toimijoita: eduskunta, hallitus, ministerit, Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos THL ja Aluehallintovirastot. Uutisissa tuli esille myös poliittisen päätöksenteon prosessia:

> *”Viime viikolla Suomen asioista päättävä hallitus antoi eduskunnalle esityksen liikkumisvapauden väliaikeisesta rajoittamisesta pahimmilla epidemia-alueilla, pääkaupunkiseudulla ja Turussa. Eduskunta hyväksyi*

esityksen, mutta vielä täytyy selvittää monta asiaa ennen kuin liikkumisrajoitukset voidaan ottaa käyttöön." (31.3.2021).

"Ristiriitainen ohjeistus maskien käytöstä johti siihen, että oppositiopuolue kokoomus osoitti epäluottamusta yhdelle Suomen asioista päättävälle hallituksen ministerille, Krista Kiurulle. Hän edustaa SDP:tä eli sosiaalidemokraatteja." (21.10.2020).

Poliittisen päätöksenteon kehystä rakennettiin vahvasti myös kyseisissä uutisissa käytettyjen kuva-aiheiden kautta. Yhtä uutista lukuun ottamatta kaikkien kehystä rakentaneiden uutisten kuvissa esitettiin päätöksentekoon osallistuvia poliittisia toimijoita. Kuvissa esiintyivät esimerkiksi pääministeri Sanna Marin ja ministeri Krista Kiuru, jotka ovat olleet paljon esillä koronapandemiaan liittyvän päätöksenteon yhteydessä. Poliittiset toimijat on myös esitetty politiikkaan ja päätöksentekoon yhdistettävässä ympäristössä: eduskunnassa, tiedostustilaisuudessa tai tv-kameroiden edessä. Kuvissa esiintyneet poliitikot mainittiin luonnollisesti myös kyseisten uutisten tekstissä, jolloin teksti ja kuvat rakensivat kehystä myös yhdessä.

Koska koronarajoituksia ja -toimia perusteltiin poliittisten toimijoiden ja poliittisen päätöksenteon kautta, nimesin tämän kehyksen Poliittinen päätöksenteon kehykseksi. Kehyksen tunnistin yhteensä viidestä uutisesta. Yksi uutisista käsitteli maskeja ja neljä erilaisia rajoituksia.

4.1.7 Epätasa-arvoisuutta lisäävä kehys

Osassa koronapandemiaa käsittelevissä uutisissa kerrottiin siitä, miten rokotteita ei saada heti kaikille. Uutisissa tuotiin ilmi, että koronarokotteet jakautuvat epätasaisesti eri puolille maailmaa ja erityisesti köyhät maat ovat vaarassa jäädä ilman rokotteita. Näiden lasten oikeuksia ja ihmisten yhdenvertaisuutta suhteessa

koronapandemian taltuttamiseen käsittelevien uutisten pohjalta muodostui Epätasa-arvoisuutta lisäävä kehys.

9.12.2020 julkaistussa uutisessa tuotiin esille, että erityisesti köyhät maat voivat joutua odottamaan rokotetta pitkään: *”Rokotetta ei saada heti kaikille. Sen valmistaminen ja kuljettaminen vie aikaa.”* Noin neljä kuukautta uutisen julkaisun jälkeen samasta aiheesta uutisoitiin ruotsalaisen ilmastoaktivisti Greta Thunbergin kautta: *”Greta Thunberg lahjoitti viime viikolla 100 000 euroa projektiin, jonka tarkoitus oli edistää koronarokotteiden jakamista maailmassa tasa-arvoisesti eli reilusti”* (28.4.2021). Uutisessa tuotiin esille ihmisten epätasa-arvoinen asema suhteessa rokotteiden saamiseen, mutta osoitettiin myös, että osa ihmisistä tekee töitä ihmisten tasa-arvoisen aseman puolesta.

Uutisissa tuotiin esille myös lasten oikeus koulutukseen pandemiasta huolimatta ja koulutuksesta syrjäytyminen. Koulutuksesta syrjäytymiseen suurimman riskin kerrottiin olevan köyhien maiden lapsilla. 21.10.2020 julkaistussa uutisessa kehystä rakennettiin Lasten oikeuksien sopimuksen kautta:

> *”Lapsen oikeuksien sopimuksen mukaan lapsilla on oikeus opetukseen. Sopimuksen mukaan valtioiden tulisi tehdä yhteistyötä koulutukseen liittyvissä asioissa. Silti tämä lasten oikeus on jatkuvasti uhattuna ympäri maailman. - - Miljoonat lapset ympäri maailman ovat jääneet ilman opetusta, kun etäkouluun ei ole ollut mahdollisuutta.”*

Epätasa-arvoisuutta lisäävä kehys oli tunnistettavissa yhteensä neljästä eri aineistoon kuuluvasta uutisesta. Kehys oli tunnistettavissa tasaisin väliajoin tutkimukseni aineiston tarkasteluaikavälillä.

4.2 Koronapandemia Lasten uutisten kuvasisällöissä

Tutkielmani toisessa tutkimuskysymyksessä tarkoituksena oli selvittää, millaisia kuva-aiheita HS Lasten uutisten koronapandemiaa käsittelevissä uutisissa on käytetty. Uutisten kuva-aiheita tarkastelin myös kehysanalyysin yhteydessä vastatessani ensimmäiseen tutkimuskysymykseeni. Tässä alaluvussa esittelen

tarkemmin, millaisia kuva-aiheita tutkielmani aineistossa kokonaisuudessaan käytettiin.

Aineistoni käsittää 28 koronapandemiaa käsittelevää uutista. Yhtä uutista lukuun ottamatta kaikkiin tarkasteluajankohtana julkaistuihin koronapandemiaa käsitteleviin uutisiin sisältyi vähintään yksi kuva. Kuva puuttui vain 21.10.2020 lehden pääkirjoituksesta, mutta koska pääkirjoitusten yhteydessä ei Lasten uutisissa julkaista koskaan kuvaa, voidaan katsoa, että aineistossani jokaisessa koronapandemiaa käsittelevässä uutisessa oli myös visuaalista kerrontaa.

Pandemiaa käsittelevien uutisten aiheet olivat pääosin selkeästi yhteydessä uutisen aiheeseen ja sisältöön. Kuvissa oli nähtävissä paljon samoja ihmisiä, jotka muutoinkin liittyivät uutisen aiheeseen. Aineistosta erottuivat erityisesti poliitikkojen määrä koronapandemiaa käsittelevien uutisten kuvissa. Kuva-aiheissa esiintyi useampia koronapandemiaan liittyvien toimien päätöksenteossa mukana olevia ihmisiä. Huomionarvoista on kuitenkin, että poliitikot esitettiin kuvissa aina hengityssuojaimet kasvoilla. Kasvomaski oli useimmissa kuvissa ainut elementti, joka viittasi suoraan koronapandemiaan.

Maskien lisäksi suoraan koronapandemiaa yhdistettäviä kuva-aiheita olivat muutamat kuvat rokotteista. Rokotteita esittävät kuvat olivat aineistossa kuvituskuvia, eli niitä ei ollut otettu juuri koronarokotuksen pistämisestä. Vaihtoehtoisesti kuvassa näytettiin vain rokotusaine, mutta ei ihmisiä tai esimerkiksi sairaalaympäristöä. Rokotteita käsittelevissä uutisissa oli usein rokotteiden sijaan kuvituksena esimerkiksi poliitikkojen kuvia.

Useimmissa koronapandemiaa käsittelevien uutisten kuva-aiheissa ei ollut suoria viitteitä pandemiaan. Pelkkiä kuvia katsoessa uutisten olisi voinut olettaa liittyvän myös täysin muuhun aiheeseen. Kuvissa näkyi esimerkiksi teatterin näyttelijöitä, ihmisiä ulkomailla tai ihmisiä julkisissa sisätiloissa. Kuvia ei välttämättä yhdistäisi suoraan koronapandemiaan, sillä kuvissa ei näkynyt esimerkiksi hengityssuojaimia, muita suojavarusteita, turvaväleistä muistuttavia kylttejä tai sairaalaympäristöä. Tällaiset kuva-aiheet oli mahdollista yhdistää koronapandemiaan, vasta kuvatekstin, uutisen otsikon tai uutisen leipätekstin luettuaan.

5 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkielmani tarkoituksena oli selvittää, miten koronapandemiasta on uutisoitu Helsingin Sanomien Lasten uutisissa. Toteutin tutkielman laadullisena tutkimuksena, jonka analyysimenetelmäksi valikoitui Erving Goffmanin kehyksen käsitteeseen perustuva kehysanalyysi. Aineisto käsittää 28 koronapandemiaa käsittelevää uutista Lasten uutisten painetusta lehdestä vuosilta 2020 ja 2021. Tutkielmassani selvitin laadullisen tutkimuksen menetelmin, minkälaisten kehysten avulla koronapandemiasta on uutisoitu lapsille ja millaisia kuva-aiheita uutisissa on käytetty.

Aineiston analyysissa nousi esille seitsemän koronapandemian kehystämisen tapaa: Ratkaisuiden kehys, Suojelemisen kehys, Turvallisuuden kehys, Poikkeuksellisen tilanteen kehys, Mukautumisen kehys, Poliittisen päätöksenteon kehys ja Epätasa-arvoisuutta lisäävä kehys. Kehykset on muodostettu tyypittelemällä koronapandemiaa käsittelevät uutiset eri luokkiin koronapandemiaa kehystävien ilmausten ja kuvailuiden perusteella. Kehysanalyysissa on otettu uutisten tekstisisältöjen ohella huomioon myös kuvasisällöt. Määrällisesti suurimmat kehykset olivat Ratkaisuiden kehys ja Turvallisuuden kehys, mikä osoittaa, että lapsille suunnatussa uutisoinnissa on haluttu painottaa pandemian taltuttamiseksi tehtävää työtä sekä lasten ja muiden ihmisten turvallisuuden takaamista kaikissa pandemiaan liittyvissä toimissa. Tämä voi kertoa siitä, että näiden kehysten kautta on haluttu vähentää lasten huolta ja luoda toivoa tulevaisuuteen painottamalla ratkaisuja tarjoavia uutisia.

Tuloksissa korostui myös Poliittisen päätöksenteon kehys, mikä kertoo siitä, että Lasten uutisissa on koettu oleellisena tuoda esille koronapandemiaan liittyvien rajoituksien ja muiden toimien päätöksenteon prosessia. Tämän voidaan ajatella viestivän lapsille, kenellä on vastuu pandemiaan vastaamisesta, mutta myös tuovan yleisemmin esille yhteiskuntamme poliittista rakennetta ja päätöksenteon prosessia. Myös voimakkaasti yksittäisiin poliittisiin toimijoihin

keskittyvä uutisointi ja kuva-aiheiden käyttö voi tuoda poliittista päätöksentekoprosessia lähemmäksi lapsen maailmaa.

Huomionarvoista analyysin tuloksissa on myös Epätasa-arvoisuutta lisäävä kehys: useammassa uutisessa pureuduttiin koronapandemian epätasa-arvoisuutta lisääviin lieveilmiöihin. Koronapandemiaan liittyvien uutisten kautta haluttiin siten tuoda esille ihmisten epätasa-arvoisuutta ja miten se pandemian myötä on vaarassa lisääntyä entisestään. Kehys osoittaa, että koronapandemiaan liittyvän uutisoinnin kautta on haluttu käsitellä myös muita, laajempia ilmiöitä.

Journalismin tutkimuksessa kehysanalyysille oleellista on myös sen tarkasteleminen, mitä uutisoinnin ulkopuolelle on jätetty (Entman 1993). Toteuttaessani kehysanalyysiä tutkielmassani huomioin, että Lasten uutisten koronauutisoinnista puuttui selkeästi esimerkiksi tartuntamääriin ja viruksen aiheuttaman taudin oireisiin liittyvä uutisointi. Aineistossani vain yhdessä uutisessa oli kerrottu numeerisesti tartuntamääristä ja sairaalassa olevien määrästä kotimaassa. Ulkomaiden osalta tartuntamääristä ei kerrottu lainkaan numeerisesti. Uutisissa puhuttiin usein siitä, että toiset voivat sairastua taudin *”pahempaan muotoon”*, mutta taudin varsinaisista oireista tai pidemmistä jälkioireista ei tutkielmani tarkasteluajankohtana uutisoitu lainkaan. Lasten uutisten ulkopuolella tartuntamääristä ja viruksen aiheuttaman taudin oireista uutisointi muodostui tavanomaiseksi ja lähes päivittäiseksi, joten näiden aiheiden puuttuminen Lasten uutisista osoittaa, ettei niitä ole pidetty lapsille oleellisena tietona.

Myös Lasten uutisten kuvasisältöjen tarkastelu osoitti, että kuva-aiheiden suhteen tehdään journalistisessa työprosessissa valikointia sen suhteen, mitä uutiskuvissa halutaan näyttää ja mitä mediarepresentaatioiden ulkopuolelle jätetään. Kuva-aiheissa oli verrattain vähän esitetty aiheita ja elementtejä, jotka olisivat suoraan yhdistettävissä koronapandemiaan. Sen sijaan kuva-aiheet olivat pääosin tavanomaisia ja muussa uutisoinnissa tutuksi tullut koronakuvasto puuttui lähes kokonaan. Suoraan koronapandemiaan viittavia elementtejä kuva-aiheissa olivat kasvomaskit ja kuvat rokotteista. Lasten uutisten kuvasisällöissä ei ollut nähtävissä suojapukuihin varustautuneita hoitajia, koronatestejä tai sairaalaympäristöä, mitkä muutoin olivat pandemiaan liittyvässä uutisoinnissa keskeisessä asemassa. Tällaisen kuvaston puuttuminen voi viitata siihen, että

kuva-aiheet on koettu lapsille tarpeettomina tai jopa haitallisina. Maskien ja rokotteiden näkyminen satunnaisesti kuvissa osoittaa, että kuva-aiheissa on käytetty sellaisia aiheita, jotka todennäköisesti tulivat lapsilla vastaan myös omassa arkielämässä.

Tutkimustulokset osoittavat, että koronapandemiaan liittyvässä lapsille suunnatussa uutisoinnissa on pyritty ottamaan huomioon se, millainen informaatio lapsille on oleellista ja miten tapahtumat ja ilmiöt lapsille esitetään. Tutkielmassani tarkasteltiin kuitenkin vain Lasten uutisia vertaamatta niitä muihin uutisiin. Jatkotutkimusten kannalta olisikin mielenkiintoista tarkastella rinnakkain saman aiheen uutisointia sekä lapsille että aikuisille. Pedagogisesta näkökulmasta tarvetta voisi myös olla tutkimukselle siitä, miten uutissisältöjä hyödynnetään oppimismateriaaleina ja -ympäristöinä. Uutisten tulkitseminen ja ympäröivän maailman seuraaminen ovat keskeinen mediakasvatuksen tavoite, ja Lasten uutiset voisivat tarjota opettajille tukea näiden taitojen harjoittelemiseen.

Virheiden välttämiseksi myös yksittäisessä tutkimuksessa on tarkoituksenmukaista arvioida tutkimuksen luotettavuutta (Tuomi & Sarajärvi 2018, 158). Tutkimuksessani on noudatettu hyvää tieteellistä käytäntöä (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012). Tutkimuksen vaiheet, toteutus ja tulokset on raportoitu yksityiskohtaisesti ja avoimesti. Muihin tutkimuksiin on viitattu asianmukaisesti. Tutkimuksen teoreettinen viitekehys ja tutkimuksen aiheeseen liittyvät käsitteet on muodostettu monipuolisten ja tieteellisten lähteiden pohjalta. Tutkimuksen analyysimenetelmä on valittu vastaamaan tutkimustehtävän tarkoitusta ja käytetyt lähteet on merkitty asianmukaisesti.

Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta arvioitaessa oleelliseksi nousee kysymys tutkimuksen puolueettomuudesta. Tuomen ja Sarajärven (2012, 160) mukaan täysi puolueettomuus on laadullisessa tutkimuksessa lähes mahdottomuus, sillä tutkija luo itse tutkimusasetelman ja tulkitsee sitä omien kehyksien läpi. Tuloksia tarkasteltaessa on kuitenkin otettava huomioon tutkijan rooli, koska laadullinen analyysi on aina tutkijan omaa tulkintaa. Tutkimuksessani olen ottanut huomioon omat lähtökohtani suhteessa tutkimusaiheeseen ja pyrkinyt tulkitsemaan aineistoa ilman, että omat lähtökohtani vaikuttaisivat aineiston analyysiin tai tutkimuksen tuloksiin.

Tutkimukseni aineisto käsitti 12 Lasten uutisten sanomalehteä vuoden ajalta. Aineiston pyrin rajamaan siten, että se kattaisi mahdollisimman hyvin tarkasteluajankohtana ilmestyneet uutiset. Vuoden aikana ilmestyneiden koronapandemiaa käsittelevien uutisten todellinen määrä on kuitenkin huomattavasti suurempi kuin tutkimukseni kattama aineisto. Aineiston rajaaminen toisella tapaa ja eri uutisten valikoituminen aineistoon olisikin saattanut muuttaa tutkimukseni tuloksia. Kuitenkin tutkimuksessani löytyneet koronapandemian kehykset olivat tutkimuksen aineistossa toistuvia, joten voidaan olettaa, että samanlaisia kehyksiä on käytetty myös aineistoni ulkopuolelle rajautuneissa koronapandemiaa käsittelevissä uutisissa.

6 LÄHTEET

Alasuutari, Pertti. 2011. *Laadullinen tutkimus.* Vastapaino.

Cottle, S. 2009. *Global Crisis Reporting: Journalism in the Global Age.* Maidenhead: McGraw-Hill/Open University Press.

Eskola, J., Suoranta, J. 1998 *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Tampere: Vastapaino, 1998.

Entman, R. 1993. *Framing: Towards clarification of fractured paradigm*. Journal of Communication, 43:4, 51−58.

Fairclough, N. 1995. *Miten media puhuu.* Tampere: Vastapaino.

Garcia, M. & Stark, P. 1991. *Eyes on the News.* St. Petersburg: Poynter Institute for Media Studies.

Goffman, E. 1986. *Frame analysis: an essay on the organization of experience.* Northeastern University Press.

Hall, S. 1997. *Representation: Cultural Representations and Signifying Practices*. London: SAGE Publications.

Herkman, J. 2007. *Kriittinen mediakasvatus.* Tampere: Vastapaino.

Hobbs, Renee. 2021. *Media Literacy in Action: Questioning the Media.*

Huhtala, H., Hakala, S. 2007. *Kriisi ja viestintä. Yhteiskunnallisten kriisien johtaminen julkisuudessa.* Helsinki: Gaudeamus.

Kangas, J. 2016. *Näkymätön ilmasto, näkyviä kuvia: ilmastoriskin visualisointi ja kuvallinen kehystäminen Helsingin Sanomissa.* Media & Viestintä, 39(4).

Karvonen, E. 2000. *Tulkintakehys (frame) ja kehystäminen*. Media & Viestintä, 23(2).

Knuuttila, T., Lehtinen, A P. 2010. *Representaatio*. *Tiedon kivijalasta tieteiden työkaluksi.* Helsinki: Gaudeamus. Helsinki University Press.

Kupiainen, R. 2009. *Lasten mediasuhteet mediakasvatuksen kysymyksenä.* Teoksessa: Kotilainen S. (toim.) 2009. *Suhteissa mediaan.* Nykykulttuurin tutkimuskeskuksen julkaisuja 99. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

Kupiainen, R., Sintonen, S. 2009. *Medialukutaidot, osallisuus, mediakasvatus.* Palmenia Helsinki University Press.

Kynäslahti, H., Kupiainen, R., & Lehtonen, M. 2007. *Näkökulmia mediakasvatukseen*. Helsinki: Mediakasvatusseura.

Lapsemme −lehti, (2021, 19. helmikuuta). *Lasten uutisista, hyvää päivää!* Mannerheimin Lastensuojeluliitto. https://www.mll.fi/lapsemme-lehti/lasten-uutisista-hyvaa-paivaa/

Martsola, R., Mäkelä-Rönnholm, M. 2006. *Lapsilta kielletty – kuinka suojella lasta mediatraumalta.* Helsinki: Kirjapaja Oy.

Messaris, P. 1998. *Visual aspects of media literacy*. Journal of Communication, 48(1), 70–80.

Nyyssölä, K. 2008. *Mediakulttuuri oppimisympäristönä.* Helsinki: Opetushallitus.

Opetushallitus. 2014. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet. https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/perusopetuksen-opetussuunnitelman-perusteet

Opetus- ja kulttuuriministeriö. (2020, 13. lokakuuta). *Tiedonjulkistamisen valtionpalkinnot jaettiin – elämäntyöpalkinto tietokirjailija Risto Isomäelle.* Valtioneuvosto. https://valtioneuvosto.fi/-//1410845/tiedonjulkistamisen-valtionpalkinnot-jaettiin-elamantyopalkinto-tietokirjailija-risto-isomaelle

Pietikäinen, S., Mäntynen, A. 2009 *Kurssi kohti diskurssia.* Tampere: Vastapaino.

Puroila, A-M. 2002. *Erving Goffmanin kehysanalyysi sosiaalisen todellisuuden jäsentäjänä.* Teoksessa: Lapin yliopiston yhteiskuntatieteellisiä julkaisuja. Rovaniemi: Lapin yliopisto.

Rönkä, A-L. 2011. *Matkapuhelinsäteily mediassa – Terveysriskikeskustelun kehysanalyysi*. Media & Viestintä, 34(2).

Seppänen, J., Väliverronen, E. 2012. *Mediayhteiskunta*. Tampere: Vastapaino.

Seppänen, J. 2005. *Visuaalinen kulttuuri. Teoriaa ja metodeja mediakuvan tulkitsijalle.* Tampere: Vastapaino.

Tankard, J. 2001. *The empirical approach to the study of media framing.* Teoksessa: Reese, S., Gandy Jr, O. & Grant, A. (toim.) *Framing Public Life: Perspectives on Media and Our Understanding of the Social World, 215-226. Mahwah: Lawrence Erldaum Associates.*

Tuomi, J., Sarajärvi, A. 2012. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi.* Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Aineisto:

***HS Lasten uutisten* artikkelit**

Alatalo Anni. 2021. *Stoppi koronakiusaamiselle!* HS Lasten uutiset.

Andersson, Kukka. 2021. *Virusmuunnos tuli myös Suomeen.* HS Lasten uutiset.

Andersson, Kukka. 2021. *Koronatartunnat jälleen nousussa.* HS Lasten uutiset.

Andersson, Kukka. 2021. *Koulut starttasivat, samoin rokotukset.* HS Lasten uutiset.

Andersson, Kukka. 2021. *Vuoden odotetuin halaus.* HS Lasten uutiset.

Andersson, Kukka. 2021. *Matkalla kohti normaaleja oloja.* HS Lasten uutiset.

Andersson, Kukka. 2020. *Mikä on Suomen koronatilanne?* HS Lasten uutiset.

Andersson, Kukka. 2020. *Maskikysymykset jatkuvat taas Suomessa.* HS Lasten uutiset.

Fröman, Fanny. 2020. *Koronavirus vaikuttaa taas elämäämme.* HS Lasten uutiset.

Jansson, Panu. 2020. *Rokote, jota koko maailma odottaa.* HS Lasten uutiset.

Jansson, Panu. 2021. *Nyt pääsee taas harrastamaan.* HS Lasten uutiset.
2021. *Koronarokotuksia 12–15-vuotiaille.* HS Lasten uutiset.

Jansson, Panu. 2020. *Maskeja suositellaan myös julkisiin sisätiloihin.* HS Lasten uutiset.

Jansson, Panu. 2020. *Lomaikävä ei hellitä.* HS Lasten uutiset.

Järviluoma, Anna. 2021. *Kevätjuhlat peruttu – taas.* HS Lasten uutiset.

2021. *Koronaa vastaan toimitaan monin keinoin.* HS Lasten uutiset.

2020. *Lupaavia uutisia koronarokotteesta.* HS Lasten uutiset.

2020. *Pandemia iski kouluihin.* HS Lasten uutiset.

2020. *Suomen rajoitukset kiristyvät epidemian hidastamiseksi.* HS Lasten uutiset.

2020. *Oppilaat palasivat kouluun Afrikan Keniassa.* HS Lastenuutiset.

2021. *Käytetyt maskit halutaan hyödyntää.* HS Lasten uutiset.

2021. *Leffateatterit pääsevät vihdoin avaamaan.* HS Lasten uutiset.

2021. *Greta puuttui köyhien maiden rokottamiseen.* HS Lasten uutiset.

2021. *Rajoitukset kiristyvät pääkaupunkiseudulla.* HS Lasten uutiset.

2021. *Koronaturvalliset kuplabileet.* HS Lasten uutiset.

2021. *Rokotepeli.* HS Lasten uutiset.

2020. *Koronakoirat nuuskivat lentokentällä.* HS Lasten uutiset.

2020. *Afrikka onnistunut hyvin koronataistelussa.* HS Lasten uutiset.